

Kerk-zijn in een Covid-19 pandemische en post-pandemische wereld

Livingstone Thompson
Britse Provincie, Broedergemeente

Inleiding

Allereerst wil ik mijn waardering uitspreken voor de uitnodiging om tijdens dit forum het woord te voeren. Het is niet alleen een eer, maar ook een voorrecht, omdat het mij de kans geeft om mijn gedachten te formuleren over een aantal belangrijke kwesties voor de dienst van de verkondiging.

Ten tweede hoop ik dat zr. Benigna het niet erg vindt dat ik de titel "*Being the Church in a Covid-19 Pandemic and Post-Pandemic World*" (*Kerk-zijn in een Covid-19 pandemische en Post-pandemische wereld*) heb voorgesteld. Met deze titel suggereer ik dat de Covid-19 pandemie in vele opzichten een bepalend moment is voor de kerk en voor het ambt, niet in de laatste plaats met betrekking tot hoe wij gemeenschap en gemeenschappelijke ruimte begrijpen, maar ook tijd, de taak van het ambt en onze opvattingen over hoe wij communiceren, om er enkele zaken te noemen.

In deze presentatie wil ik een aantal kwesties met u delen die de pandemie voor de kerk aan de orde heeft gesteld en zal ik een paar zaken benadrukken die onomkeerbaar zijn en dus deel en onderdeel zullen uitmaken van hoe het kerkelijk leven in de toekomst gestalte zal krijgen.

Mensen hebben ons nog steeds nodig

In mei 2020 gaf de Ierse Raad van Kerken (ICC) opdracht tot een onderzoek naar de lessen die geloofsgemeenschappen zouden moeten trekken uit de bediening tijdens de Covid-19-pandemie. Het resultaat van het onderzoek werd gepubliceerd onder de titel *Mensen hebben ons nog steeds nodig*, en geeft een belangrijke bevinding van het onderzoek weer, namelijk dat het geloof en de kerk belangrijk zijn voor de manier waarop mensen met de pandemie omgaan. De bewering dat mensen de kerk nog steeds nodig hebben, geeft de perceptie van ongeveer 90% van de respondenten weer. De overtuiging van kerkleiders dat de kerk nodig is, komt echter niet voort uit een enquête onder de gehele bevolking. Uit de enquête Life and Times van juli 2020 blijkt dat 20% van de volwassenen zichzelf nu als "niet religieus" beschouwt, een stijging van 3% ten opzichte van het voorgaande jaar. De enquête had alleen betrekking op de religieuze gemeenschappen met het grootste aantal leden, waarvan de katholieken de grootste zijn, met 36% van de bevolking. Het lijkt er echter op dat voor degenen die al religieus zijn, hun geloof een belangrijk onderdeel is van hoe zij ermee omgaan.

Uitdagingen in verband met de pandemie

Het ICC-onderzoek leverde nog een aantal andere interessante bevindingen op, die voor ons van belang kunnen zijn. Deze kunnen betrekking hebben op de soort vragen die wij onszelf kunnen stellen:

1. Vóór de pandemie bood iets meer dan 50% van alle kerken online-kerkdiensten aan, nu is dat 87%. Van de Presbyteriaanse Kerk in het bijzonder, bood minder dan de helft (48%) van hen online mogelijkheden voor erediensten aan, nu is dat 98%. De Broedergemeenten boden vóór de pandemie geen online-kerkdiensten aan, nu is dat 100%.
2. Vóór de pandemie was er onder de kerken geen gelegenheid voor virtuele bijeenkomsten voor groepen, nu heeft meer dan 70% online-bijeenkomsten. In het geval van de Broedergemeente hebben alle kerken (100%) online virtuele bijeenkomsten.
3. Van de 439 geestelijken die op de enquête hebben gereageerd, zei bijna 50% dat hun ambt tijdens de pandemie stressvoller was; 33% zei dat het ongeveer hetzelfde was; slechts 21% zei dat het minder was dan vóór de pandemie. De cijfers werden niet uitgesplitst voor de Broedergemeente, die slechts drie geestelijken op het eiland heeft. Echter, voor zover bekend van de andere collega's, hebben wij allemaal het gevoel dat het stressniveau door de pandemie is toegenomen.
4. De pandemie heeft nieuwe stressfactoren gecreëerd voor predikanten, voornamelijk: schuldgevoelens, omdat ze niet genoeg hebben gedaan om op de pandemie te reageren; het aanleren van nieuwe vaardigheden voor online-bediening en het vinden van een balans tussen werk en privé.

Positieve uitkomsten

De pandemie heeft echter verschillende positieve gevolgen voor de kerk en getuigenissen van het evangelie, waaronder de volgende:

1. Een groter percentage van de leden en niet-leden neemt deel aan de wekelijkse kerkdiensten. In het geval van de University Road en Kilwarlin Moravian Churches, waar ik voorga, is de betrokkenheid van de leden met meer dan 100% toegenomen.
2. Er is een aanzienlijke toename van deelname aan gebedsbijeenkomsten en bijbelstudie
3. Velen meldden toegenomen interacties tussen leden. In ons geval was er meer interactie tussen de leden in de provincies. Onze wekelijkse bijbelstudie heeft een sterk internationaal karakter, met deelname uit Sint Maarten, Suriname, Jamaica, het Verenigd Koninkrijk en Ierland, waar het voorheen beperkt bleef tot enkele leden van de ene gemeente en geen van de andere.

4. Aanzienlijke toename van de participatie van gemeenteleden: in mijn twee gemeenten zijn er leden die zelf lezingen houden en voorgaan in gebed, op een manier die zij niet zouden hebben gedaan bij fysieke bijeenkomsten.
5. Er is een verschuiving van hoofdzakelijk bezig zijn met het gebouw naar een focus op mensen en behoeften in wat het betekent om kerk te zijn.

Kerk-zijn in een post-pandemische wereld

Voor de toekomst zullen we de tijd moeten nemen om ons eigen onderzoek te doen naar de impact van de pandemie op het leven en de betekenis van de kerk/van kerk-zijn, met feedback niet alleen van leiders maar ook van leden. Uit de observatie en de gesprekken zijn verschillende dingen naar voren gekomen die van invloed zullen zijn op de manier waarop we in de toekomst kerk zullen zijn.

Betekenis van virtuele gemeenschap

Voorafgaand aan de pandemie had ik me beziggehouden met het idee van virtuele of online gemeenschappen, omdat ik deel uitmaak van een internationale organisatie, die elkaar niet regelmatig persoonlijk kon ontmoeten. Een deel van de training die ik voor bedrijven verzorgde had te maken met het werken in en leidinggeven aan wereldwijde, virtuele teams. Maar, bij geen van die gesprekken was de kerk betrokken. De pandemie heeft de kerken in het diepe van deze kwestie gegooid en wij moeten de tijd nemen om na te denken over de betekenis en de uitdagingen van het deel uitmaken van virtuele gemeenschappen. Zal de normalisering van virtuele gemeenschappen de privatisering van het geloof en de "hopping and shopping"-benadering van de kerk vergroten? Hoe zullen wij nieuwe bekeerlingen kunnen winnen als individuen hun discretie gebruiken om te kiezen waar en wanneer zij zich voor willen inzetten en gebruik maken van hun keuze om de "aan- en uitknop" te gebruiken?

Drastische veranderingen en ontwikkelingen in (online) vergaderen en besturen

Tegen het einde van 2019, enige tijd voordat de pandemie de kop opstak, had ik aan het Provinciaal Bestuur voorgesteld om de mogelijkheid te onderzoeken om meer gebruik te maken van online-vergaderingen. Dit verzoek werd grotendeels ingegeven door het feit dat ik voor vergaderingen van Noord-Ierland naar Londen reisde. Dat was niet alleen tijdrovend en duur, maar het was ook een grote stress omdat ik mij haastte om vlucht na vlucht, trein na trein en bus na bus te halen. We waren voorzichtig in ons besluit om hiermee te experimenteren, maar het betekende wel dat we klaar waren voor de paradigmaverschuiving die plaatsvond toen alle vergaderingen overgingen op online. De kosten- en tijdsefficiëntie van online vergaderen betekent dat het waarschijnlijk het nieuwe normaal zal worden. Het besturen zal slimmer worden en kerken zullen uiteindelijk overgaan tot het normaliseren van online-ontmoetingen en samenwerking. Fysieke bestuurlijke vergaderingen zouden de uitzondering kunnen worden.

Mobiele communicatie en sociale media

Voorafgaand aan de pandemie bestond de belangrijkste vorm van communicatie met leden door af en toe telefoongesprekken te voeren en een maandelijks bulletin via e-mail of per post te verzenden. Nu is de meest waarschijnlijke vorm van contact met de leden dagelijks, via een WhatsApp-groep. De verschuiving heeft plaatsgevonden van de computer en de post naar het gebruik van mobiele telefoons. De communicatie verloopt sneller en het zou gemakkelijker moeten zijn om de mening van de leden te peilen. Het betekent ook dat het risico van fouten en schade via de media is toegenomen en dat waakzaamheid geboden zal zijn. Er moet een strikt beleid worden ontwikkeld voor de vorm en inhoud van communicatiegroepen in de sociale media, met het oog op het minimaliseren van risico's en het aanmoedigen van zinvolle betrokkenheid.

Heilig Avondmaal & Doop

Het gebied van het kerkelijk leven dat de grootste uitdaging heeft gekend, zijn de sacramenten. Er is diepe verdeeldheid over hoe deze praktisch uitgevoerd moeten worden. De hervatting van het samenkomen in het kerkgebouw zal de zorgen over de sacramenten op een laag pitje zetten. De kerken moeten echter niet terughoudend zijn om het gesprek aan te gaan over hoe de viering van het Heilig Avondmaal er virtueel uit zou moeten zien, want dit is het meest problematische gebied.

Conclusie

Dit zijn slechts enkele van de kwesties die de pandemie aan de orde heeft gesteld in verband met kerk-zijn. Het verlies van fysiek contact en samenzijn is echter gecompenseerd door een grotere betrokkenheid en toegenomen participatie, met snelle effectieve communicatie. Hoe het Heilig Avondmaal virtueel te vieren is het voornaamste punt van zorg.

Vragen

1. Welke vorm zou het virtueel vieren van het Heilig Avondmaal kunnen aannemen? Zijn er risico's voor de betekenis van het sacrament als we zouden proberen het virtueel te vieren?
2. Hoe kunnen we profiteren van de toegenomen betrokkenheid en participatie voor de groei van de kerk na de pandemie?